

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

ARREST

**nr. 235.177 van 21 juni 2016
in de zaak A. 217.232/IX-8734**

In zake: Corinne KNOPS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Luc Collin
kantoor houdend te 3200 Aarschot
Gijmelsesteenweg 81
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW UC LEUVEN UNESCO LERARENOPLEIDINGEN,
thans de VZW UC LEUVEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Jan Bergé en Pieterjan Osaer
kantoor houdend te 3000 Leuven
Naamsestraat 165
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het administratief cassatieberoep

1. Het administratief cassatieberoep, ingesteld op 9 oktober 2015, strekt tot de nietigverklaring van arrest nr. 2317 van 10 september 2015 van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij beschikking nr. 11.570 van 19 oktober 2015 is het cassatieberoep toelaatbaar verklaard.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

‡CBGQPBHEB-BCFGCIV‡

Eerste auditeur-afdelingshoofd Luc Vermeire heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van de procedure teneinde te worden gehoord ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 6 juni 2016.

Staatsraad Bert Thys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sofie Derittere, die *loco* advocaat Luc Collin verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Jan Bergé, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Luc Vermeire heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. In het bestreden arrest van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen zijn de feitelijke gegevens van de zaak als volgt samengevat:

“Verzoeker is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 3’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 29 juni 2015 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 13 juli 2015 werd het intern beroep ontvankelijk doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat de stagementoren van de stageplaats in hun beoordelingen zowel positieve punten als tekorten vermelden. Dat de stagementoren meer tekorten vermelden, betekent volgens de interne beroepscommissie nog niet dat ze de student-stagiaire pesten maar vooral dat zij voor de student concreet verduidelijken aan welke tekorten nog dient gewerkt tijdens de stage. De beroepscommissie stelde verder dat ook de lectoren van de hogeschool heel wat tekorten en werkpunten vaststelden en die beschreven in hun beoordelingsverslagen.

Verder stelde de interne beroepscommissie dat de beroepscommissie stagebeoordeling die op 15 juni 2015 een beslissing nam, geldig was samengesteld vermits 2 leden als personeelslid van UC Leuven behoren tot een andere rechtspersoon (inrichtende macht) dan die van UC Leuven Unesco Lerarenopleidingen (vroeger Groep T - Lerarenopleiding): de fusie tussen UC Leuven en UC Leuven Unesco Lerarenopleidingen heeft nu nog niet tot een éénmaking van de verschillende rechtspersonen geleid. Wat het principe van onpartijdigheid betreft waarop de student zich beroept om de beslissing van 15 juni 2015 in twijfel te trekken, bepaalt artikel 143 van het OER dat de hogeschool elke student hoort te behandelen zonder vooringenomenheid. Het persoonlijk belang van artikel 143 van het OER gaat volgens de interne beroepscommissie uiteraard niet over het belang van de lectoren inzake hun evaluatie, maar over een privé-belang: lectoren die een nauwe aan- of bloedverwant zijn van de student mogen uiteraard niet deelnemen aan diens evaluatie. Het feit dat lectoren worden gehoord, betekent nog niet dat zij deelnemen aan het advies of de beslissing, maar moet vooral worden gezien als een manier voor het beleidsorgaan om informatie te vergaren voor zijn beslissing. Verder stelde de interne beroepscommissie dat de score die de stagecommissie bepaalt, juridisch gezien een advies is aan de examencommissie die de beslissing neemt over deze score. De beroepsprocedure 'stagebeoordeling' is een tussenstadium om de student de kans te geven een herziening aan te vragen voordat het cijfer van de stage naar de examencommissie gaat ter bekrachtiging. Deze tussentijdse beslissing is niet meer relevant in deze procedure die is gericht tegen de beslissing van de examencommissie om een score van 8/20 toe te kennen.

Verder stelde de interne beroepscommissie vast dat de student inderdaad in 2012 een pedagogisch diploma behaalde voor de specifieke lerarenopleiding ingericht door CVO De Oranjerie. Deze specifieke lerarenopleiding verschilt aanzienlijk van de bacheloropleiding secundair onderwijs qua onderwijsniveau, focus van de opleiding, civiel effect van het diploma... Een diploma van de specifieke lerarenopleiding geeft dan ook niet automatisch recht op een vrijstelling in de bacheloropleiding secundair onderwijs. De beslissing over de omvang van de vrijstellingen is al genomen toen de student startte met de bacheloropleiding in het academiejaar 2012-2013. De toegestane vrijstellingen werden vanaf het begin van dat academiejaar gepubliceerd op KU Loket in het studievoortgangsdossier van de student. De vervaltermijn voor het indienen

van een beroep tegen deze beslissing bedraagt 5 dagen vanaf de kennisname van de beslissing. Deze vervaltermijn is al lang verstreken, zodat de studente de weigering of het zogenaamde te beperkte karakter van de vrijstelling niet meer in vraag kan stellen. Verder betekent een vrijstelling voor een eerder theoretisch OPO nog niet dat een studente deze kennis ook in de praktijk kan brengen. Daarnaast is het zo dat de studente het opleidingsonderdeel stages 3 in haar individueel studieprogramma heeft opgenomen. Achteraf, na het volgen van het opleidingsprogramma en na de toekenning van het examenresultaat, kan de studente niet meer vragen om toch vrijgesteld te worden voor dit onderdeel van het opleidingsprogramma.

Ten vierde stelt de interne beroepscommissie dat de controle die zij kan doen, een marginale toetsing is in die zin dat slechts op een kennelijk onvoldoende motivering of kennelijk onredelijke evaluatie kan worden ingegrepen. De beroepscommissie stelde dat de beslissing van de stagecommissie en van de examencommissie gebaseerd is op duidelijke aanwijzingen uit de beoordelingsverslagen van de stagementoren en van de stagebegeleiders. Zowel de stagementoren als de stagebegeleiders van de hogeschool wijzen op belangrijke tekorten niet alleen voor klasmanagement, maar voor verschillende basiscompetenties. De stagebegeleiders van de lerarenopleiding hebben voldoende begeleiding en feedback gegeven gedurende het academiejaar en er zijn volgens de beroepscommissie geen elementen die de professionaliteit en objectiviteit van deze begeleiders in twijfel trekken. De feedback is evenwichtig, niet enkel gefocust op het negatieve maar vermeldt zowel positieve punten als werkpunten. De beroepscommissie stelde dat er een verschil is tussen enerzijds het onvoldoende beheersen van een aantal basisvaardigheden en -attitudes die een goede start als leraar in de weg staan en anderzijds het verder uitbouwen van de (vak)didactische en pedagogische vaardigheden en beroepsattitudes. Uit de beoordelingsdocumenten die de opleiding bijbrengt, blijkt duidelijk dat de studente nog heel wat werkpunten heeft voor verschillende basiscompetenties. Het dossier dat de opleiding bijbrengt en dat is gekend door de studente, is een voldoende en redelijke grond voor het oordeel dat deze basiscompetenties nog niet voldoende zijn bereikt. Van een kennelijk onvoldoende motivering van de score 8/20 of kennelijk onredelijke evaluatie is volgens de beroepscommissie geen sprake.

Ten slotte stelde de interne beroepsbeslissing dat de procedure voor de interne beroepscommissie een procedure op stukken is (zie artikel 156 OER). Gelet op het omvangrijke dossier dat de studente zelf bijbrengt en het uitgebreide opleidingsdossier beschikt de interne beroepscommissie over voldoende informatie om zich een oordeel te vormen over het beroep. De interne beroepscommissie vond het niet aangewezen om de studente te horen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 14 juli 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 juli 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.”

3.2. Met het bestreden arrest verwerpt de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen het beroep van verzoekster tegen de beslissing van de beroepscommissie stagebeoordeling van 15 juni 2015, de studievoortgangsbepaling van 26 juni 2015 en de beslissing van de interne beroepscommissie van 13 juli 2015 waarbij het interne beroep van verzoekster ontvanke-lijk, maar ongegrond wordt verklaard.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

4. Verzoekster voert in haar eerste middel de schending aan van “de motiveringsverplichting overeenkomstig artikel 149 van de Grondwet”.

Zij betoogt dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen ten onrechte niet heeft geantwoord op “[haar] argument [...] aangaande de tegenstrijdigheid tussen de lesbeoordelingen van de lectoren en van de mentoren”. Zij wijst erop dat zij reeds in haar verzoekschrift voor het voor-
noemde rechtscollege heeft verwezen naar de lesbeoordelingen en dat zij die be-
oordelingen heeft toegevoegd als overtuigingsstukken, waarvan zij heeft gesteld
dat ze integraal deel uitmaken van het verzoekschrift. In haar wederantwoordnota
heeft zij haar argumentatie nader uitgewerkt en uitgebreid. Ook tijdens het interne
beroep heeft zij “reeds gesproken over tegenstrijdigheden in de lesbeoordelin-
gen”. Ter staving refereert zij aan haar schrijven van 9 juni 2015 waarmee zij
beroep aantekende tegen de beoordeling van de stagecommissie. Zij stelt dat “[i]n
de beslissing van de beroepscommissie [...] zeer veel aandacht [werd] besteed aan
de motivering betreffende de consequentie van feedback en beoordelingen”. Vol-
gens verzoekster vergist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbe-
slissingen zich dan ook wanneer hij stelt dat zij deze argumentatie niet eerder

naar voor heeft gebracht, noch in het interne beroep, noch in de externe procedure.

5. In haar memorie van wederantwoord sluit verzoekster zich vooreerst aan bij het standpunt van de verwerende partij dat “de jurisdictionele motiveringsplicht (de plicht om een rechterlijke uitspraak te motiveren) het karakter heeft van een vormvereiste met beperkte draagwijdte”.

Zij herneemt vervolgens haar standpunt dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen ten onrechte niet heeft geantwoord op haar argument betreffende de tegenstrijdigheid tussen de lesbeoordelingen van de lectoren en van de mentoren. Zij stelt dat de verwerende partij zich vergist wanneer zij ervan uitgaat dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen “[m]et de aangehaalde motivering heeft [...] geantwoord op de vierde grief, die verzoekster slechts voor het eerst ontwikkelde in haar wederantwoordnota dd. 25 augustus 2015”. Volgens verzoekster heeft zij de tegenstrijdigheden *ab initio* opgeworpen in haar verzoekschrift van 20 juli 2015 en had de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen overeenkomstig de motiveringsplicht daarop moeten antwoorden.

Verzoekster laat voorts gelden dat volgens de verwerende partij de in het middel aangehaalde motivering van de interne beroepscommissie kadert in het marginale onderzoek dat deze commissie voerde naar de gehele motivering van het tekort van 8/20 voor de stage en meer bepaald de competentie ‘klasmanagement’, terwijl het net met betrekking tot deze competentie is dat er tegenstrijdige beoordelingen zijn.

Zij benadrukt ook nog dat “haar huidig stuk 3, met de opsomming van de tegenstrijdigheden nog onbestaande was ten tijde van het verzoekschrift”, dat dit stuk “werd opgesteld bij uitgebreide studie van de lesbeoordelingen en werd gefinaliseerd ten tijde van het opstellen van de wederantwoordnota”,

dat “[i]n het dossier [...] reeds sprake [was] van pestgedrag en tegenstrijdigheden, maar er [...] geen gedetailleerde vergelijking [werd] gemaakt” en dat “[h]et stuk [...] nog onbestaande [was] ten tijde van het opstellen van het verzoekschrift, wat niet wegneemt dat de problemen omtrent de tegenstrijdigheden alleszins reeds [werden] opgeworpen in het verzoekschrift dd. 20 juli 2015”.

Beoordeling

6. Het middel betreft de schending van de motiveringsplicht die wordt afgeleid uit artikel 149 van de Grondwet.

7. Artikel 149 van de Grondwet, in zoverre het bepaalt dat elk vonnis met redenen is omkleed, vermeldt een regel die onafscheidbaar is van de opdracht tot berechting van een geschil. Deze regel geldt voor elk rechtscollege en dus ook voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.

De bij de voormelde grondwetsbepaling opgelegde verplichting aan de rechter om zijn rechterlijke uitspraak te motiveren, heeft het karakter van een vormvereiste met beperkte draagwijdte. Een uitspraak is gemotiveerd wanneer de rechter duidelijk en ondubbelzinnig de redenen uiteenzet – al waren ze verkeerd of onwettig – die hem ertoe brengen zijn beslissing te nemen. Bij de beoordeling of artikel 149 van de Grondwet werd nageleefd, is bijgevolg niet de vraag aan de orde of in de beslissing een juiste dan wel een verkeerde beoordeling van de feitelijke gegevens is uitgedrukt. Wanneer de motivering een verkeerde gevolgtrekking in rechte maakt, kan dit een schending van de wet uitmaken, maar is er nog geen sprake van een motiveringsgebrek. Het gaat er dan ook niet om of de motivering omstandig of juist is. Alleen een gemis aan motivering of daarmee gelijkgestelde gevallen, zoals tegenstrijdigheid in de motieven, maken een schending uit van artikel 149 van de Grondwet.

Deze jurisdictionele motiveringsplicht houdt ook in dat het rechtscollege moet antwoorden op de middelen van de betrokkene, op zijn minst wanneer die middelen de strekking van zijn beslissing kunnen beïnvloeden, maar worden afgewezen. De motiveringsplicht moet de partijen en de Raad van State in de mogelijkheid stellen zich ervan te vergewissen of het rechtscollege de voor-gelegde gegevens heeft onderzocht en daadwerkelijk op de middelen heeft ge-antwoord.

8. Het middel dat de schending van artikel 149 van de Grondwet aanvoert, kan dan ook slechts ontvankelijk zijn in zoverre het aan de bestreden beslissing verwijt dat het rechtscollege daarin niet de redenen opgeeft waarop zijn beslissing steunt of niet antwoordt op de middelen die de eiser voor dat rechtscollege heeft aangevoerd. Het middel is daarentegen niet ontvankelijk in zoverre het aanvoert dat de vermelde redenen onjuist of onwettig zijn of dat het rechtscollege de aangevoerde middelen niet afdoende weerlegt.

9. In dit geval laat verzoekster gelden dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen de op hem rustende motiveringsplicht heeft geschonden door niet te antwoorden op haar grief inzake tegenstrijdigheden tussen de lesbeoordelingen van de mentoren en van de lectoren.

De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen stelt in zijn bestreden arrest evenwel:

“De Raad stelt tot slot vast dat verzoekende partij in haar wederantwoordnota verder aanhaalt dat er een tegenstrijdigheid is tussen de beoordelingen van de mentoren en de lectoren. Verzoekster gaat daar gedetailleerder op in.

De Raad stelt vast dat deze specifieke argumenten niet eerder werden naar voor gebracht noch in het intern beroep, noch in de externe procedure. Zoals blijkt uit vaste rechtspraak van de Raad moeten middelen en stukken aangebracht worden in het verzoekschrift zelf. Een middel kan niet voor het eerst ingeroepen worden in de loop van de procedure, *in casu* in de context van de wederantwoordnota, tenzij dit middel niet kon gekend zijn bij het opstellen van het verzoekschrift, wat niet blijkt uit voorliggend dossier.

Deze argumenten zijn niet ontvankelijk.”

Uit deze motieven van het bestreden arrest blijkt dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen de voormelde grief onontvankelijk acht wegens het laattijdig aanvoeren ervan. Aldus antwoordt dit rechtscollège op deze grief en vermeldt het de redenen van zijn beslissing.

Bijgevolg is het bestreden arrest regelmatig met redenen omkleed en heeft de bodemrechter voldaan aan het vormvereiste zoals bedoeld bij artikel 149 van de Grondwet.

Het middel, in zoverre het is afgeleid uit de schending van artikel 149 van de Grondwet, mist feitelijke grondslag.

10. In de mate dat verzoekster betwist dat haar grief pas in de wederantwoordnota werd aangevoerd, is het middel onontvankelijk, aangezien deze betwisting de juistheid van het vermelde motief betreft en dit vreemd is aan het geschonden geachte artikel 149 van de Grondwet. Louter in het licht van die grondwetsbepaling vermag de Raad van State als administratieve cassatierechter niet na te gaan of de motivering van het bestreden arrest juist of onjuist is.

11. Het eerste middel, voor zover onontvankelijk, is niet gegrond.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

12. Verzoekster voert in haar tweede middel de schending aan van “het recht op rechtsbedeling door een onpartijdige rechter overeenkomstig artikel 10 en 11 van de Grondwet, overeenkomstig artikel 6.1 EVRM en overeenkomstig het algemeen rechtsbeginsel van onpartijdigheid van de rechter”.

Zij betoogt dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen van oordeel is dat het door haar aangevoerde middel betreffende de samenstelling en de neutraliteit van de interne beroepscommissie ongegrond is, maar dat “in hoofde van de samenstelling van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen eveneens een schijn van partijdigheid [bestaat]”. De voorzitter van dit rechtscollege zetelt immers “in eenzelfde Commissie met de directeur van Groep T Education College in de werkgroep Onderwijsbeleid van VLIR-VLHORA”. Bovendien zetelt de bijzitter van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen in de werkgroep Juridisch Overleg van het bestuurs- en adviesorgaan van de associatie KU Leuven, terwijl in datzelfde bestuurs- en adviesorgaan “twee personeelsleden van UCLL” zeten. Ten slotte “is de algemeen directeur van UCLL enkele jaren geleden secretaris geweest bij VHLORA, waar de Voorzitter van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen thans actief is”. Volgens verzoekster werd aldus minstens de indruk gewekt dat de beslissing van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen niet objectief en belangeloos werd genomen. De samenstelling van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, zo stelt verzoekster, roept twijfels op omtrent de neutraliteit en de onpartijdigheid van dit administratief rechtscollege omdat de verschillende zetelende personen op verscheidene manieren banden hebben met UC Leuven Unesco lerarenopleidingen vzw. Verzoekster besluit dat er in hoofde van de leden van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen duidelijk een cummulprobleem bestond dat een schijn van partijdigheid in hunnen hoofde tot gevolg heeft gehad.

13. In haar memorie van wederantwoord laat verzoekster gelden dat zij de mogelijkheid tot wraking niet heeft kunnen aanwenden vóór de aanvang van de zitting van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, aangezien zij pas tijdens de zitting opmerkte “dat er [...] iets niet klopte”. De houding en de mimiek van de leden van de Raad gaven volgens haar “een blijk van partijdigheid” weer, waardoor zij de onderlinge betrokkenheid ná de zitting

via het internet heeft nagekeken. Een mogelijke reden van wraking werd haar aldus pas ná de zitting van de Raad bekend, terwijl zij vóór de zitting van de Raad niet op de hoogte was van een mogelijke schending van de waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid in hoofde van de leden van de Raad.

Beoordeling

14. Verzoekster voert in het middel de schending aan van het recht op rechtsbedeling door een onpartijdige rechter overeenkomstig de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag over de rechten van de mens (EVRM) en het algemeen rechtsbeginsel van onpartijdigheid van de rechter, maar zij verduidelijkt in haar inleidend verzoekschrift niet hoe het voornoemde recht voortvloeit uit de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en hoe de aangevoerde grief een schending vormt van het daarin vervatte gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel.

Het middel is dan ook onontvankelijk in de mate dat het steunt op de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

15. Verzoekster betoogt weliswaar dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen van oordeel is dat haar middel betreffende de samenstelling en de neutraliteit van de interne beroepscommissie ongegrond is, maar zij vervolgt dat er “in hoofde van de samenstelling van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen eveneens een schijn van partijdigheid [bestaat]”, wat zij dan nader toelicht. Het middel betreft aldus niet de inhoudelijke beoordeling door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen dat de voor die Raad aangevoerde grief betreffende de samenstelling en de neutraliteit van de interne beroepscommissie ongegrond is, maar enkel de samenstelling van de IIIe kamer van die Raad zelf toen hij over het beroep van verzoekster uitspraak deed.

16. Het recht op een eerlijk proces waarborgt de rechtzoekenden de behandeling van hun zaak door een onpartijdige rechter.

Het vereiste van een onpartijdige rechter omvat twee aspecten. Vooreerst moet het rechtscollege vrij zijn van enig persoonlijk vooroordeel of vooringenomenheid. Deze subjectieve onpartijdigheid houdt in dat een rechter in een zaak waarover hij moet oordelen niet vooringenomen mag zijn, noch vooroordeelen mag hebben en geen belang mag hebben bij de uitkomst ervan. Ze wordt vermoed tot bewijs van het tegendeel. Voorts moet het rechtscollege ook objectief onpartijdig zijn. Het moet namelijk voldoende waarborgen bieden om gewettigde twijfels met betrekking tot zijn onpartijdigheid uit te sluiten. Zoals de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State reeds heeft geoordeeld in arrest nr. 169.314 van 22 maart 2007 dient, wat de objectieve onpartijdigheid betreft, de vraag te worden gesteld of er, onafhankelijk van het persoonlijke gedrag van de rechters, niettemin verifieerbare gegevens zijn die een schijn van verdenking te hunnen opzichte kunnen doen ontstaan. Daarbij dient weliswaar de optiek van de rechtzoekende in aanmerking te worden genomen, maar speelt deze geen doorslaggevende rol. Wel doorslaggevend is daarentegen of, al dan niet, de vrees van de betrokkene voor een gebrek aan onpartijdigheid, als objectief verantwoord kan worden beschouwd.

17. De Codex Hoger Onderwijs bepaalt in verband met de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen onder meer het volgende:

“Art. II.301. De secretaris bezorgt de partijen na samenstelling van het dossier via het meest gereede communicatiemiddel:

1° een ontwerp van procedurekalender;

2° de datum, het uur en de plaats van de zitting van de Raad;

3° de samenstelling van de Raad.”

“Art. II.303. § 1. De partijen kunnen 1 of meer leden schriftelijk en op gemotiveerde wijze wraken vóór de aanvang van de zitting, tenzij de reden tot wraking later is ontstaan. De voorzitter, of, zo deze wordt gewraakt, de plaats-

‡CBGQPBHEB-BCFGCIV‡

vervangende voorzitter, doet onmiddellijk uitspraak over het verzoek tot wraking. Zo het verzoek wordt ingewilligd, neemt de plaatsvervanger de plaats in van het gewraakte lid.

Het lid dat weet dat er een reden tot wraking tegen hem bestaat, moet zich van de zaak onthouden.

§ 2. De redenen tot wraking zijn de volgende:

1° de redenen bedoeld in artikel 828, 829, tweede lid en 830 van het Gerechtelijk Wetboek;

2° de hoedanigheid van lid van een in artikel 24, § 4 van de Grondwet bedoelde rechtspersoon verantwoordelijk voor de universiteit of de hogeschool waaraan de kwestieuze beslissing werd genomen.”

Eén van de wrakingsgronden waaraan artikel II.303 refereert, is de ‘wettige verdenking’ bedoeld in artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek. Dit begrip beoogt de vereisten van onafhankelijkheid en van subjectieve en objectieve onpartijdigheid van de rechter, die worden gewaarborgd door artikel 6, lid 1, EVRM en artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (*Parl.St. Kamer*, 1999-2000, nr. 50-0886/001, 6-7).

18. Verzoekster voert wezenlijk aan dat er in hoofde van de leden van de IIIe kamer van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen die het bestreden arrest hebben gewezen, een schijn van partijdigheid bestaat, doordat de voorzitter van die kamer in eenzelfde commissie zetelt als de directeur van groep T Education College in de werkgroep Onderwijsbeleid van VLIR-VLHORA, doordat een bijzitter van diezelfde kamer in de werkgroep Juridisch Overleg van het bestuurs- en adviesorgaan van de associatie KU Leuven zetelt, terwijl in datzelfde orgaan twee personeelsleden van UCLL zetelen, en doordat de algemeen directeur van UCLL enkele jaren geleden secretaris is geweest bij VLHORA, waar ook de voorzitter van de voormelde kamer actief is, zodat verschillende zetelende personen op verscheidene manieren banden hebben met UC Leuven Unesco lerarenopleidingen vzw en minstens de indruk is gewekt dat het bestreden arrest niet objectief en belangeloos werd gewezen.

19. Verzoekster betwist niet dat zij de thans aangevoerde gegevens niet als wrakingsgrond heeft ingeroepen voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.

Zij maakt niet aannemelijk dat zij niet in de mogelijkheid was om dat te doen, nu de samenstelling van de kamer haar vooraf was meegedeeld en de voormelde gegevens over zogenaamde banden van de leden van de kamer met de verwerende partij reeds bestonden en gekend konden zijn vóór de terechtzitting. Haar repliek dat zij pas begon te twijfelen omwille van de houding en de mimiek van de leden tijdens de zitting, kan niet overtuigen, alleen al omdat zij niet in het minst concreet duidelijk maakt waarom dat het geval was.

20. Het tweede middel faalt.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

21. Verzoekster voert in haar derde middel de schending aan van “het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, zoals eveneens besloten in artikel 6.1 EVRM”.

Verzoekster herhaalt dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen zich vergist, om de redenen die reeds zijn uiteengezet in haar eerste middel, wanneer hij oordeelt dat de tegenstrijdigheden tussen de beoordelingen van de mentoren en van de lectoren niet eerder werden aangevoerd – noch in het interne beroep, noch in de externe procedure – en dat ze daarom onontvankelijk zijn. Volgens verzoekster werden “de problemen omtrent de lesbeoordelingen” wel reeds vermeld in haar verzoekschrift voor het rechtscollege en heeft zij er ook over gesproken tijdens het interne beroep.

Zij betoogt voorts dat de tegenstrijdige lesbeoordelingen getuigen van “een onrechtmatige evaluatie met scherpe commentaren, veroorzaakt door het vermoedelijke pestgedrag van [haar] stagementoren”. Zij stelt dat zij op een afdoende wijze heeft aangetoond dat “deze uitzonderlijke omstandigheden geleid hebben tot een bijzonder negatieve en kritisch subjectieve beoordeling”. Zowel tijdens het interne beroep als in het verzoekschrift voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen heeft zij melding gemaakt van deze problematiek, zodat het voornoemde rechtscollege haar recht van verdediging schendt doordat het stelt dat de specifieke argumenten omtrent de lesbeoordelingen niet eerder naar voor werden gebracht. Volgens verzoekster is de eerlijke behandeling van de zaak in haren hoofde niet gewaarborgd, aangezien de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen ten onrechte haar argumenten onbeantwoord heeft gelaten en deze argumenten zonder nader onderzoek heeft afgewezen als onontvankelijk.

22. In haar memorie van wederantwoord herneemt verzoekster het middel zoals uiteengezet in het verzoekschrift.

Beoordeling

23. In de mate dat in het middel, zoals in het eerste middel, wordt aangevoerd dat het bestreden arrest ten onrechte niet antwoordt op verzoeksters grief betreffende de tegenstrijdigheid tussen de beoordelingen van de mentoren en van de lectoren, moet worden opgemerkt dat uit het enkele feit dat een beslissing niet met redenen zou zijn omkleed of dat ze een middel niet zou hebben beantwoord, geen schending van het recht van verdediging kan worden afgeleid.

Bij de beoordeling van het eerste middel werd overigens reeds vastgesteld dat in het bestreden arrest wordt geoordeeld dat de voormelde grief van verzoekster onontvankelijk is, om reden dat ze pas werd geformuleerd in de

wederantwoordnota, terwijl dit reeds kon en diende te gebeuren in het verzoekschrift.

In de mate dat verzoekster laat gelden dat zij de grief inzake de tegenstrijdigheid tussen de beoordelingen van de mentoren en van de lectoren reeds heeft aangevoerd in het interne beroep en in het verzoekschrift voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, betwist zij ook in het voorliggende derde middel de juistheid van de voormelde beoordeling door het voornoemde rechtcollege. Maar deze betwisting is eveneens vreemd aan de rechten van verdediging. Uit de beweerdde onjuiste motivering van het bestreden arrest kan geen schending van het recht van verdediging worden afgeleid.

24. Het derde middel kan niet worden aangenomen.

D. Vierde middel

Uiteenzetting van het middel

25. Verzoekster voert in haar vierde middel de schending aan van artikel II.240 Codex Hoger Onderwijs.

Zij betoogt dat zij in 2012 het diploma van leraar behaalde aan het CVO De Oranjerie en zij wijst erop dat luidens artikel II.240 Codex Hoger Onderwijs een bewijs van bekwaamheid onbepaald geldig blijft. Het diploma dat zij in 2012 behaalde, houdt – zo stelt verzoekster – ontegensprekelijk het bewijs in van haar vakbekwaamheid “wat betreft haar competenties als leraar”. Zij voegt eraan toe dat dit diploma een wettelijk erkend pedagogisch diploma is dat zij recentelijk behaalde en waaruit blijkt dat zij wel degelijk over “de 10 basiscompetenties en attitudes” beschikt. Volgens verzoekster interpreteert de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen artikel II.240 Codex Hoger

Onderwijs op een foutieve wijze, wanneer hij stelt dat verzoekster met toepassing van dit artikel een verzoek tot vrijstelling of deelvrijstelling had moeten indienen.

Verzoekster argumenteert in dit verband:

“Immers, het was verzoekster niet mogelijk om om een vrijstelling te verzoeken voor ‘klasmanagement’, hetgeen in de beoordeling van haar stage thans op zeer duidelijke, negatieve manier is doorgewogen;

Klasmanagement dient immers te worden begrepen als een basiscompetentie van een leraar; (Stuk 9)

Dat verzoekster over voldoende klasmanagement beschikt, blijkt uit haar reeds eerder behaalde diploma; (Stuk 8)

De verworven basiscompetentie blijft overeenkomstig artikel 24 van het stagevadamecum en overeenkomstig artikel II.240 *juncto* II.245 Codex Hoger Onderwijs onbeperkt geldig;

Dat verzoekster niet voorhoudt dat zij onterecht geen vrijstelling heeft gekregen – zoals de bestreden beslissing foutief vermeldt;

Verzoekster doelt niet op de afzonderlijke aanvraagprocedure voor een vrijstelling;

Verzoekster meent dat [...] artikel II.240 *juncto* II.245 Codex Hoger Onderwijs zo dient te worden geïnterpreteerd dat er geen discrepantie kan bestaan tussen twee beslissingen van verscheidene onderwijsinstellingen betreffende eenzelfde basiscompetentie;

Immers, verworven basiscompetenties blijven onbeperkt geldig – zonder dat daarvoor een vrijstelling dient te zijn verworven, want hoe kan verzoekster een vrijstelling verwerven voor ‘klasmanagement’?

De beslissing van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen is niet conform de wet waar het arrest stelt dat het reeds eerder behaald CVO-diploma niet in rekening kan worden gebracht;

Immers, eens de basiscompetenties als leraar verworven zijn, blijven deze onbeperkt geldig.”

26. Verzoekster laat in haar memorie van wederantwoord nog gelden dat “[d]e vrijstelling van het opleidingsonderdeel Opvoedkunde [mee] werd [...] opgenomen in het dossier (studievoortgang) en [...] bij de aanvang van het schooljaar telkens [werd] opgenomen in het ISP”. Er werden nooit examens afgelegd voor opvoedkunde, communicatieve vaardigheden en de meerderheid van de projecten, omdat verzoekster hiervoor over goedgekeurde vrijstellingen beschikt en hierdoor *de facto* op voorhand geslaagd is voor de bedoelde competenties. Voor vakdidactiek Nederlands en voor vakdidactiek niet-confessionele zedenleer

behaalde zij scores van respectievelijk 13/20 en 16/20. Volgens verzoekster is klasmanagement een onderdeel van het opleidingsonderdeel opvoedkunde.

Verzoekster stelt voorts dat het “onmogelijk [is] om voor opleidingsonderdelen inhoudende stages een vrijstelling te vragen aan de hogeschool, daar het hier gaat om de theoretische inhoud van de vakken Nederlands en Niet-confessionele zedenleer” en dat “[w]at door [haar] middels haar eerder behaalde diploma wel reeds verworven was, [...] de pedagogische vaardigheden alsook de attitudes bij het lesgeven zelf [waren]”, namelijk “didactische competenties: algemeen”, “didactische competenties: praktijk”, “communicatie en overleg”, “begeleiding”, “groepsmanagement”, “onderwijs en maatschappij”, “leerkracht en verantwoordelijkheden” en “psycho-pedagogische competentie”.

Ten slotte benadrukt verzoekster nog dat de website van Onderwijs Vlaanderen uitdrukkelijk stelt dat de specifieke lerarenopleiding wordt aangeboden door de universiteiten, de hogescholen en de centra voor volwassenenonderwijs, en dat het diploma dat men ontvangt, een diploma is van leraar en dezelfde waarde heeft in de drie instellingen.

Beoordeling

27. Het in het middel geschonden geachte artikel II.240 Codex Hoger Onderwijs maakt deel uit van deel 2 ‘Structuur en organisatie van het hoger onderwijs’, titel 4 ‘Organisatie van de opleidingen’, hoofdstuk 4 ‘Studievoortgang’, afdeling 2 ‘Studievoortgang op grond van EVC’s en EVK’s’, onderafdeling 1 ‘Bewijzen van bekwaamheid’ van de Codex Hoger Onderwijs. Het luidt als volgt:

“Een bewijs van bekwaamheid blijft onbeperkt geldig.”

28. Het middel houdt verband met de volgende overwegingen van het bestreden arrest:

“2. De Raad begrijpt uit het dossier dat de hoofdreden van de beroepsprocedure is dat verzoekende partij stelt dat zij wel degelijk voldoende competent is op het vlak van ‘klasmanagement’. Verzoekende partij stelt dit aan te tonen op basis van haar diploma van leraar behaald aan een CVO in 2012, waarvoor zij onterecht geen vrijstelling heeft gekregen.

De Raad stelt in eerste instantie vast dat verzoekende partij doelt op de procedure die in de Codex Hoger Onderwijs is voorzien om vrijstelling te bekomen op grond van eerder verworven competenties (EVC) en kwalificaties (EVK) (artikelen II. 240 e.v. Codex Hoger Onderwijs). De decreetgever heeft inderdaad een recht ingeschreven op grond waarvan een student een vrijstelling kan aanvragen van bepaalde opleidingsonderdelen op basis van zijn ervaring of op basis van een eerder verworven kwalificatie (in casu het CVO-diploma). Het toekennen van een vermindering van de studieomvang betreft wel geen automatisch recht. Ingeval een student een verzoek tot vrijstelling of deelvrijstelling indient, dan moet de instelling deze aanvraag onderzoeken. Zij dient op gemotiveerde wijze aan te tonen op basis van het door de student aangebrachte dossier in welke mate de student al dan niet, in het licht van een vergelijking tussen de haar reeds bereikte competenties en de ‘learning outcomes’ van de opleiding/opleidingsonderdeel, in aanmerking komt voor vrijstelling. Tegen een dergelijke vrijstellingsbeslissing staat ook een interne en externe beroepsmogelijkheid open.

De Raad moet verwerende partij hier bijtreden. Uit het dossier blijkt niet dat verzoekende partij voor het voorliggende opleidingsonderdeel een vrijstelling heeft aangevraagd. Dit betreft een aparte aanvraagprocedure. Eens een student zich heeft ingeschreven voor een bepaald opleidingsonderdeel en daarover examen heeft afgelegd zijn het deze prestaties die ter beoordeling voorliggen. Elke prestatie in het kader van een opleidingsonderdeel wordt dan op haar eigen merites beoordeeld. Het reeds eerder behaald CVO-diploma, kan op dat ogenblik niet in rekening worden gebracht.”

29. Verzoekster steunt haar middel op het door haar bij een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) behaalde diploma van leraar. Het in het middel geschonden geachte artikel II.240 Codex Hoger Onderwijs betreft de bewijzen van bekwaamheid. Luidens artikel I.3, 15°, Codex Hoger Onderwijs betreft het bewijs van bekwaamheid “het bewijs dat een student op grond van EVC’s of EVK’s de competenties heeft verworven eigen aan: a) het niveau van bachelor in het hoger professioneel onderwijs of het academisch onderwijs, of b) het masterniveau, of c) een welomschreven opleiding, opleidingsonderdeel of

cluster van opleidingsonderdelen”. Het bedoelde bewijs betreft een document of een registratie. Een bewijs van bekwaamheid en het daaraan voorafgaande bekwaamheidsonderzoek worden overeenkomstig artikel II.232 Codex Hoger Onderwijs “aangevraagd bij en toegekend door een validerende instantie in de schoot van (een) associatie(s)”.

Verzoekster toont niet aan hoe de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen met de *sub* 28 aangehaalde beoordeling ingaat tegen de bepaling van artikel II.240 Codex Hoger Onderwijs dat bewijzen van bekwaamheid onbeperkt geldig blijven, nu deze bepaling slaat op de onbeperkte geldigheidsduur van dergelijke bewijzen in de tijd en het bestreden arrest deze niet ontkent, maar enkel aanneemt dat wanneer er geen vrijstelling werd gevraagd voor het opleidingsonderdeel en daarvoor werd ingeschreven en examen afgelegd, elke prestatie in het kader van dat opleidingsonderdeel dan op haar merites wordt beoordeeld en dat het CVO-diploma leraar van verzoekster “op dat ogenblik” niet in rekening wordt gebracht. Dit oordeel van het rechtscollege is vreemd aan het ingeroepen artikel II.240.

De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen stelt aldus ook niet, in het algemeen, dat een reeds eerder behaald CVO-diploma van leraar niet in rekening kan worden gebracht, zoals verzoekster *in fine* van het middel beweert.

30. In de toelichting van het middel voert verzoekster aan “[d]at [zij] niet voorhoudt dat zij onterecht geen vrijstelling heeft gekregen – zoals de bestreden beslissing foutief vermeldt” en dat zij niet doelt op de afzonderlijke aanvraagprocedure voor een vrijstelling, maar dat zij meent dat artikel II.240 *juncto* artikel II.245 Codex Hoger Onderwijs in die zin moet worden geïnterpreteerd dat er geen discrepantie kan bestaan tussen twee beslissingen van verscheidene onderwijsinstellingen betreffende eenzelfde basiscompetentie. Verworven basiscompetenties blijven immers onbeperkt geldig “zonder dat daarvoor een

vrijstelling dient te zijn verworven, want hoe kan verzoekster een vrijstelling verwerven voor ‘klasmanagement’”? Volgens verzoekster is het bestreden arrest van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen niet conform de wet waar het stelt dat haar reeds eerder behaalde CVO-diploma niet in rekening kan worden gebracht.

31. Artikel II.245 Codex Hoger Onderwijs vormt onderafdeling 3 ‘Diplomering’ van de reeds eerder vernoemde afdeling 2 ‘Studievoortgang op grond van EVC’s en EVK’s’ en luidt als volgt:

“§ 1. Indien het instellingsbestuur op grond van 1 of meer bewijzen van bekwaamheid of van eerder verworven kwalificaties vaststelt dat een persoon, die nog niet in het bezit is van de kwalificatie van de opleiding in kwestie, zich de domeinspecifieke leerresultaten van een opleiding, zoals bedoeld in afdeling III van hoofdstuk IV van het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, eigen heeft gemaakt, reikt het instellingsbestuur aan deze persoon het diploma van de betrokken opleiding uit.

Indien het instellingsbestuur niet overgaat tot het uitreiken van het betrokken diploma doch het volgen van bijkomende opleidingsonderdelen, of delen ervan, voorschrijft, geldt een bijzondere motiveringsplicht. Het instellingsbestuur dient in dat geval een substantieel verschil aan te tonen tussen de door de bewijzen van bekwaamheid gevalideerde competenties en de leerresultaten die blijken uit de eerder verworven kwalificaties en de domeinspecifieke leerresultaten van de opleiding.

§ 2. Het instellingsbestuur kan een bedrag van ten hoogste 50 euro vragen als bijdrage in de kosten voor het uitreiken van het diploma.”

32. Wat de opmerking van verzoekster betreft dat zij niet voorhoudt onterecht geen vrijstelling te hebben verkregen “zoals de bestreden beslissing foutief vermeldt”, blijkt geenszins dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen ervan zou zijn uitgegaan dat dit wél het standpunt van verzoekster is. Integendeel stelt het bestreden arrest slechts dat uit het dossier niet blijkt dat verzoekster een vrijstelling heeft aangevraagd voor het opleidingsonderdeel ‘Stages 3’.

33. Verzoeksters grief dat zij niet doelt op de afzonderlijke aanvraagprocedure voor een vrijstelling, maar dat zij meent dat artikel II.240 *juncto*

‡CBGQPBHEB-BCFGCIV‡

artikel II.245 Codex Hoger Onderwijs zo dient te worden geïnterpreteerd dat er geen discrepantie kan bestaan tussen twee beslissingen van verschillende onderwijsinstellingen betreffende eenzelfde basiscompetentie, aangezien verworven basiscompetenties onbeperkt geldig zijn “zonder dat daarvoor een vrijstelling dient te zijn verworven, want hoe kan verzoekster een vrijstelling verwerven voor ‘klasmanagement?’”, steunt opnieuw op de onbeperkte geldigheid van het attest van bekwaamheid.

In dit verband dient te worden herhaald dat het bestreden arrest de onbeperkte geldigheidsduur van het bewijs van bekwaamheid niet tegensprekt.

Voorts blijkt niet dat artikel II.240 Codex Hoger Onderwijs, al dan niet gelezen in samenhang met artikel II.245, geschonden zou zijn, doordat het bestreden arrest zou inhouden, zoals verzoekster meent, dat er een discrepantie kan bestaan tussen twee beslissingen van verschillende onderwijsinstellingen betreffende eenzelfde basiscompetentie. Zoals reeds opgemerkt, stelt de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen in het bestreden arrest geenszins dat het CVO-diploma van leraar van verzoekster niet in rekening kan worden gebracht, maar enkel dat wanneer geen vrijstelling werd gevraagd voor een opleidingsonderdeel en daarvoor werd ingeschreven en examen afgelegd, elke prestatie in het kader van dat opleidingsonderdeel dan op zijn merites wordt beoordeeld en dat het CVO-diploma van leraar van verzoekster op dat ogenblik niet in rekening wordt gebracht. Het bestreden arrest bevat aldus de beweerdte discrepantie niet, noch oordeelt de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen daarin dat het door verzoekster reeds eerder behaalde CVO-diploma in het algemeen niet in aanmerking kan worden genomen.

34. Verzoekster stelt in het middel nog dat het niet mogelijk was een vrijstelling te vragen voor “klasmanagement”, maar geeft in haar verzoek-

schrift niet aan waarop die stelling steunt en dus ook niet welke rechtsregel het bestreden arrest zou schenden door anders te oordelen.

In de mate dat verzoekster voorts in haar memorie van wederantwoord nog ingaat op de vrijstelling voor het opleidingsonderdeel ‘opvoedkunde’, waarvan ‘klasmanagement’ een onderdeel zou zijn, dient te worden opgeworpen dat zij dit laattijdig en bijgevolg onontvankelijk doet. Uit niets blijkt immers dat zij dit niet reeds in haar inleidend verzoekschrift had kunnen doen.

35. In de mate dat verzoekster bij de toelichting van het middel verwijst naar artikel 24 van het stagevademecum, blijkt niet dat zij de schending daarvan beoogt aan te voeren. Hoe dan ook is de desbetreffende bepaling vreemd aan verzoeksters grief. Ze heeft immers slechts betrekking op de in artikel 19 van datzelfde vademecum bedoelde bijkomende proef waartoe de stagecommissie kan beslissen als er twijfel of onduidelijkheid blijft bestaan over de stagebeoordeling.

36. De verwijzing, ten slotte, door verzoekster in de memorie van wederantwoord naar de website Onderwijs Vlaanderen is te dezen niet dienstig, aangezien de beoogde tekst geen rechtsregel formuleert, waarvan de eventuele schending tot de nietigverklaring van het bestreden arrest zou kunnen leiden.

37. Het vierde middel, voor zover ontvankelijk, is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het cassatieberoep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het cassatieberoep, begroot op een rolrecht van 200 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro, die verschuldigd is aan de verwerende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 21 juni 2016, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Bruno Seutin,	staatsraad, waarnemend kamervoorzitter,
Bert Thys,	staatsraad,
Pierre Barra,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Bruno Seutin